

Inside the Hunt for Russia's 'Fourth Man' Within the CIA

 thedailybeast.com/inside-the-hunt-for-russias-fourth-man-within-the-cia

14. května 2022

Od Marka Stouta

V 50. letech 20. století byla britská zpravodajská komunita a britský tisk připoutány k tématu špionáže. Dva diplomaté, Guy Burgess a Donald Maclean, přeběhli do Moskvy a bylo jasné, že špehovali pro Sověty ze srdce britské národní bezpečnosti. Ale byl tam "Třetí muž?" Podezření se brzy soustředilo na Kim Philby, bývalého styčného důstojníka MI6 pro CIA a důvěrníka hlavního lovce krtků této agentury Jamese Angletona. Po léta se mu však nedalo nic pevně přišpendlit.

Podle bývalého důstojníka CIA Roberta Baera, autora připravovaného *The Fourth Man: The Fourth Man: The Hunt for a KGB Spy at the Top of CIA and the Rise of Putin's Russia*, jsou CIA a americká zpravodajská komunita v podobném hraničním období. Od poloviny 80. let přetrvává podezření, že Moskva měla v CIA hlavního špióna, špióna, kterého se zatím nepodařilo chytit. Baer o této osobě

hovoří jako o „čtvrtém muži“, přičemž mezi první tři zrádce počítají Edwarda Lee Howarda a Aldricha Amese ze CIA a Roberta Hanssena z FBI. Říká nám, že od poloviny 90. let existuje kandidát na čtvrtého muže, prominentní postava CIA, ale že na tohoto důstojníka, který je nyní v důchodu, ale stále žije, nelze nic definitivně připoutat.

Baer dříve napsal monografie svého času v agentuře *See No Evil: The True Story of a Ground Soldier in the War on Terrorism*, s bývalým reportérem *New York Times* Seymourem Hershem, stejně jako několik dalších knih z literatury faktu a román. . V jednom okamžiku své kariéry, když byl vedoucím pobočky odpovědné za Kavkaz a střední Asii v divizi ředitelství operací pro střední Eurasii (CE), pracoval se ženou jménem Laine Bannerman. Byla to důstojnice kontrarozvědky, která byla klíčovým hráčem v honbě za Čtvrtým mužem. Když však přišla do Baerovy pobočky, byla uprchlíkem z této práce. V té době o tom nikdy nevydechla, ale když se Baer v důchodu dozvěděl o sporu o čtvrtém muži, byla ona a značný počet dalších bývalých důstojníků ochotni mu sdělit alespoň část toho, co o něm vědí. předmět. Na základě těchto kousků a dvou klíčových knih, *Circle of Treason*, od vysloužilých lovců krtků CIA Sandy Grimes a Jeanne Vertefeuille, a *The Main Enemy* od Milta Beardena a novináře Jamese Risena, vytvořil Baer přesvědčivý popis probíhající hledat čtvrtého muže.

Je zvláštní, že Baer v celém textu hovoří o možném čtvrtém muži jako o „dvojitém agentovi“, což je nesprávná terminologie, jak jistě ví. (Dvojitý agent je někdo, kdo špehuje jednu mocnost, ale kdo ve skutečnosti tajně slouží zájmům moci, kterou, jak se zdá, špehuje. Například, kdyby špión Aldrich Ames tajně pomáhal CIA předávat dezinformace KGB, byl dvojitý agent, ale právě doručil ukradené dokumenty Rusům.) Baer také někdy implicitně předpokládá, že důležité jsou pouze průniky nepřátelských zpravodajských služeb (na rozdíl řekněme od diplomata nebo vojenského důstojníka).

Kromě toho je v této knize často nejasné, jaký je Baerův zdroj pro dané tvrzení. To samozřejmě není překvapivé. Baer je nutně závislý především na bývalých kolezích, kteří v různé míře mluví mimo školu. Opravdu je trochu s podivem, že CIA povolila zveřejnění této knihy, protože u mnoha autorů, kteří sloužili v agentuře – včetně současného recenzenta – komise pro hodnocení publikací požadovala redigování mnohem přizemnějších informací, než se zdá. v celé této knize. Tady se člověk diví příběhu ze zákulisí.

V každém případě je Baer poutavý spisovatel a kniha je poutavé a ohromující čtení. Platí-li kdekoli klišé, že kontrarozvědka je „zrcadlová divočina“, platí zde.

V holé obrysy je příběh tento: Někdy zjevně koncem 80. let řekl ruský zpravodajský důstojník jménem Alexander Záporožský, přezdíváný Max, kterého CIA naverbovala ve východoafrické zemi, svému důstojníkovi, že Rusové dvakrát pronikli do USA. zpravodajské služby, jeden v CIA a jeden v FBI. Tím prvním by byl Aldrich Ames a tím druhým Robert Hanssen. Max byl následně schopen poskytnout pevné důkazy ukazující na Amese, takže když v roce 1994 Max dodal, že ve skutečnosti došlo k druhému průniku CIA, jeho tvrzení bylo bráno extrémně vážně. Ve skutečnosti už malý kádr lovců krteků dospěl k závěru, že některé ztráty CIA v Rusku nelze připsat Amesovi, Hanssenovi nebo Howardovi.

•
“ Navíc došlo k podivnému, zlověstnému nebo nevysvětlenému chování Sovětů a Rusů. “

Max poskytl dvě důležité stopy. Podezřelý krtek se účastnil schůzek šéfa divize Operačního ředitelství (DO) a najednou měl přístup k sadě karet tři krát pět, na kterých měl DO určité vysoce citlivé provozní informace. Pokud bylo Maxovo hlášení správné, byl špión docela starší a schopný napáchat nevyčíslitelné škody.

UKRAJINA-KRIZE/RUSKO

Lidé chodí na Rudém náměstí poblíž Kremelské zdi v centru Moskvy, Rusko 9. března 2022.

Reuters

V červnu 1994 tedy Ted Price, šéf DO, vytvořil diskrétní jednotku zvláštního vyšetřování (SIU), aby identifikovala tohoto údajného špióna. Tým operující pod vedením Paula Redmonda, zástupce šéfa kontrarozvědky, který vykonával podobnou funkci při Amesově lovu krtků, se skládal ze tří důstojníků CIA – Baerovy bývalé kolegyně Laine Bannermanové a MaryAnn Houghové a Diany Worthenové, které byl v týmu Ames) a důvtipný analytik FBI Jim Milburn. SIU začala sestavovat matici „anomálií“, které by mohly být relevantní, od počátku 80. let.

Jednalo se o různé závady, selhání nebo náhody především v operacích CIA proti Sovětům a Rusům, ale také v několika britských a francouzských případech. Navíc docházelo k podivnému,

zlověstnému nebo nevysvětlitelnému chování Sovětů a Rusů. Například Milburn byl schopen poskytnout informace o datech „hvězdných výbuchů“, příležitostech, kdy sovětská nebo ruská rezidence ve Washingtonu náhle zaplavila ulice hlavního města agenty. Úřad se domníval, že tato taktika byla použita k přemožení agentů FBI, kteří sledovali velvyslanectví, takže jeden ruský zpravodajský důstojník měl velkou šanci proklouznout pod dohledem FBI a provést důležitý operační čin.

Uložením všech těchto anomálií do matice a jejich křížovou kontrolou se seznamy důstojníků CIA načtených do konkrétních operací, cestovními záznamy důstojníků CIA atd., mohla SIU v listopadu 1994 najít jednoho konkrétního podezřelého. V

pozoruhodné scéně Baer popisuje, jak SIU uspořádala brífink pro Paula Redmonda a několik dalších osobností, ve kterém odhalili, že důstojník CIA s největší pravděpodobností bude Čtvrtým mužem...Paul Redmond.

Baer popisuje, jak Redmond odvetil SIU a donutil její členy CIA uprchnout do divize CE, kde Bannerman nakonec přišel pracovat pro Baera. Uprchlíci pokračovali ve své práci, jak nejlépe mohli, ale dosáhli jen o málo víc. Postupem času byli další podezřelí ze Čtvrtého muže zvažováni – někdy na základě informací z tajných zdrojů, které zpracovával Paul Redmond – z jeho „zadní kapsy“, jak to řekl Baer – a poté vyčištění, a tak záhada zůstala. Nakonec členové SIU, stejně jako sám Redmond, odešli do důchodu. Poté, v roce 2006, FBI začala vyšetřovat Redmonda, kontaktovala různé důstojníky CIA ve výslužbě (odstíny George Smileyho), aby se jich zeptala na obvinění, které se objevilo ohledně Redmonda – že v polovině roku podnikl nepovolený a vysoce neortodoxní samostatný výlet do Moskvy. - osmdesátá léta minulého století.

Redmond, který byl překvapivě ochotný s Baerem mluvit, popírá, že by se takový výlet kdy uskutečnil. Baer však cituje Milburna, bývalého analytika FBI, jak o Redmondovi řekl: „On přesně ví, co na něj FBI má, a vy nevíte ani čtvrtinu toho.

Nakonec zůstává otázka, zda Paul Redmond, legenda kontrarozvědky pro svou práci na samotném Amesovi, byl skutečně špiónem pro Moskvu. Baer opatrně říká, že si není jistý. To je v souladu s jeho postojem v celé knize, že vypráví příběh o honbě za Čtvrtým mužem, nesnaží se odhalit identitu Čtvrtého muže. Je to také pravděpodobně postoj, který by mu Baerův právník doporučil zaujmout.

•
“ Dokonce poznamenává, že je možné, že původní podněcovatel honu na čtvrtého muže, Max, mohl předávat dezinformace – vědomě či nevědomě. “

Přesto se čtenář nemůže ubránit dojmu, že Baer si skutečně není jistý. Ve skutečnosti svobodně přiznává, že čtvrtý muž možná vůbec nebyl. Kniha objasňuje, že je velmi pravděpodobné, že tomu tak bylo, ale není to zdaleka jisté.

Klíčovým bodem pro Baera je to, že se nezdá, že by Čtvrtý muž způsobil něco podobného obrovskému a viditelnému poškození, jaké způsobili Aldrich Ames a Robert Hanssen, přestože byli mnohem starší a měli přístup k mnohem širší škále mimořádně citlivých informací. Dalo by se také poznamenat, že předpoklad, že anomálie, které SIU vložila do své matice, spolu souvisely, je jen předpoklad. Opravdu to vypadá podezřele jako mylné „vnímání centralizovaného směru“, kognitivní past, které se analytici inteligence učí vyhýbat, ale kterou s chutí přijímají zastánci konspiračních teorií. Baerovi je navíc zcela jasné, že většina, ne-li všechny anomálie by mohla mít nevinná vysvětlení, nebo alespoň vysvětlení, která logicky nevyžadují existenci ruského špióna v sedmém patře ústředí CIA.

Když tedy zvažujeme otázku, zda byl Paul Redmond špión, je třeba připomenout, že důstojníci kontrarozvědky jsou povinni nahlížet na dostupná fakta v nejhorším možném světle. Baer v klíčové pasáži skutečně obviňuje vrcholové vedení CIA, že zaujalo „nenápaditý Occamův přístup k důkazům“, čímž usměrňuje frustrace důstojníků kontrarozvědky. Není překvapením, že v důsledku tohoto druhu myšlení bylo spácháno mnoho nespravedlností a mnoho lidí bylo věrohodně, ale falešně obviněno ze špionáže. Člověk si vzpomene například na Leslieho Jamese Bennetta z RCMP, Rogera Hollise z MI5 a Briana Kelleyho z CIA.

Ale špióni opravdu *existují* a někdo je musí najít. Z odtajněných záznamů kontrarozvědky nyní například víme, že americký diplomat Alger Hiss skutečně špehoval pro Moskvu. A v roce 1963 Kim Philby, který pravidelně večerel se špičkovým lovcem krteků CIA Jamesem Angletonem, přeběhl do Moskvy. Teprve tehdy se ukázalo, že je třetím mužem Británie. Byl by tam čtvrtý a pátý.

Takže možná, jen možná, Spojené státy měly čtvrtého muže. A možná se jmenuje Paul Redmond.

Dr. Mark Stout je zpravodajský historik a bývalý americký zpravodajský důstojník. Byl zakládajícím prezidentem Severoamerické společnosti pro historii inteligence.